

Försvarsdepartementet
Rättssekretariatet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
fo.rs.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar avseende SOU 2025:6 Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret

Dnr: Fö2025/00151

Bankinstitutens Arbetsgivareorganisation (BAO) har tagit del av betänkandet av Utredningen om det civila försvarets personalförsörjning (Fö2025/00151). BAO är en fristående arbetsgivarorganisation som företräder banker och andra finansiella institut inom den finansiella sektorn.

Inom den finansiella sektorn bedrivs verksamhet som utgör samhällsviktig verksamhet och som behöver fungera så långt det är möjligt under höjd beredskap och ytterst även i krig. Betalningssystemet är ett exempel på samhällsviktig verksamhet inom den finansiella sektorn. I kris och krig ökar risken för störningar markant och en central uppgift för sektorn är att vidta olika åtgärder för att så långt som möjligt motverka att betalningssystemet slutar att fungera vilket bland annat inkluderar att säkra personalförsörjningen. Ett större sammanbrott hos någon av de större bankerna, eller infrastrukturbolagen, kan innebära en risk för långtgående skador på såväl Sveriges ekonomi som annan samhällsviktig verksamhet. Att prioriterade betalningar kan genomföras under höjd beredskap är en förutsättning för samhällets funktionsförmåga och försörjningsberedskapen.

Förutom betalningar är inlåning och utlåning, försäkring samt kapitalmarknad identifierade som samhällsviktiga verksamheter inom den finansiella sektorn.

BAOs utgångspunkt vid granskningen av utredningen har varit utifrån den finansiella sektorns behov och utifrån ett operationellt samt arbetsrättsligt perspektiv. BAOs remissvar är mot bakgrund av detta begränsat i sin omfattning.

BAO noterar att utredningen anser att den grundläggande principen för personalförsörjningen inom det civila försvaret även framgent bör vara att totalförsvarsviktig civil verksamhet så långt det är möjligt ska bemannas med befintliga arbetstagare och uppdragstagare. BAO har ingenting att erinra mot detta. Utredningen föreslår även att civilplikt inte ska införas för beredskapssektorn Finansiella tjänster. BAO delar utredningens bedömning.

BAO noterar vidare att utredningen föreslår att man ska särskilja på begreppen krigsplacering och beredskapsregistrering. Utredningen föreslår även att beredskapsregistrering endast ska ske av personal som inte redan är anställd i arbetsgivarens organisation.

BAO vill framföra att man delar utredningens syn på att det är viktigt för såväl individer som arbetsgivare att det tydligt framgår att det råder olika författningsstöd för olika typer av krigsplacering vilket i sin tur medför skilda tjänstgöringsskyldigheter och olika straffrättsliga implikationer för individen. Ett förtydligande avseende detta har BAO ingenting att erinra emot. Det kan dock ifrågasättas om det mest ändamålsenliga tillvägagångssättet är att i grunden förändra systemet samt införa en ny terminologi.

BAO vill vidare framhålla vikten av att arbetsgivare i den finansiella sektorn även framgent får goda möjligheter att planera sin organisation i händelse av kris eller krig i syfte att kunna bedriva en ändamålsenlig och effektiv planering inför höjd beredskap. BAO vill även belysa att tillgången på personal är en nyckelfaktor i den finansiella sektorns beredskapsplanering och att det i sektorns planering inför höjd beredskap ingår att bland annat förbereda, delge, utbilda och öva personal. Det är mot bakgrund av det av stor vikt för aktörerna i den finansiella sektorn att de kan säkra upp tillgången och kompetensen på personal redan i fredstid. Det innebär däremot inte att alla anställda hos en arbetsgivare ska krigsplaceras/beredskapsregistreras utan det ska endast vara de individer som behövs för att upprätthålla krigsorganisationen.

BAO ser mot bakgrund av detta att den föreslagna systematiken i det av utredningen presenterade förslaget riskerar att minska möjligheten för arbetsgivarna i den finansiella sektorn att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt beredskapsplanera i fredstid. Det minskar även möjligheterna att identifiera intressekonflikter avseende personal som är krigsplacerade i andra organisationer inom såväl totalförsvaret som det civila försvaret vilket skapar osäkerhet om var medarbetare ska komma att infinna sig vid höjd beredskap. Detta kan resultera i att arbetsgivarna hamnar i en situation där det inte finns personal tillgänglig i krigsorganisationen när beslut om höjd beredskap fattas av regeringen, något som riskerar att uppdragas först när beslut väl är fattat. Oavsett om verksamheten är tillkommande, utökad eller liknar den ordinarie verksamheten i fredstid behöver den föregås av noggrann och väl övervägd planering. De brister som riskerar att uppdragas skulle kunna få allvarliga konsekvenser i ett redan svårt och pressat läge.

BAO förordar därför en ordning där man redan under fredstid får bästa förutsättningarna att förbereda sin organisation för kris eller krig samt där det ges möjlighet för samtliga aktörer såväl i det militära försvaret som i civilförsvaret att identifiera eventuella intressekonflikter avseende sin personal. BAO ser gärna att frågan om krigsplacering/beredskapsregistrering utreds vidare för att nå ett mer ändamålsenligt och effektivt system för den totala beredskapsplaneringen i Sverige.

Bankinstitutens Arbetsgivareorganisation

Hanna Byström